

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izvan Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cileo \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inostranstvo \$9.00.

Naslov se vae, kar ima stik s Hatom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju n. pr. (March 31-1929) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vaša s tem dnevom poteka naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

KONCEM TEDNA.

Nihče ne bo pretakal solz, razen privatnih interesov, ako učni zavod za zemljiščno ekonomijo in javne naprave, ki ga je vodil profesor Richard T. Ely in ki je bil skozi več let združen s Severnozapadno univerzo, zapusti ne-hvaležno Chicago in se preseli v New York.

Ta zavod so subvencionirali izredni privatni interesi, ki so imeli koristi od njegove propagande. Federacija učiteljev je razkrinkala ta "učni" zavod, ki je pod krinko zavoda za študije deloval za interese elektrarnarskega trasta. Učiteljska organizacija pravi, da ta zavod ni bil vreden zaupanja ameriškega ljudstva. Zavod so subvencionirali zemljiščni in drugi interesi. Te interese je zavod nagradil s tem, da je razlagal znanstveno obdobje zemljišč po načinu, ki je bil vseh zemljišnim veleposesnikom in velikim korporacijam in na škodo malim zemljišnim posestnikom.

Učiteljska organizacija je razkrinkala "znanstveni" poduk tega zavoda in za Elyja in njegove tovariše so postala tla prevroča v Chicagu. In tako je ta cela zalega naznanila, da se preseli v New York, ako se ne najde dobrotnik, ki položi na njen žrtvenik pet milijonov dolarjev!

Privatne posredovalnice za delo so prave pijavke za brezposelne delavce, ki izsesajo brezposelnim delavcem zadnje od ust odtrgane prihranke iz njih žepov ne glede na to, kje se nahajajo. Še povsod, kjer se je uvedla preiskava proti privatnim posredovalnicam za delo, so se odkrile reči, ki so govorile, da je skrajni čas, da se ta ne-bodigatreba odpravi in nadomesti z javnimi občinskimi, državnimi ali pa zveznimi brezplačnimi posredovalnicami za delo.

Pred občinskim odsekom za izdajanje licenc se je odkrilo, da so navadni delavci plačevali po tri dolarje pristojbine, da so dobili pri zgradbi Northwestern National banke delo, za katerega so prejeli po 80 centov na uro. Ko so delavci delali od pet ur do treh dni, so bili odslovljeni, da je lahko posredovalnica za delo poslala zopet druge delavce podjetnikom, da so plačali po tri dolarje pristojbine.

Privatne posredovalnice za delo so rakrana na človeški družbi in skrajni čas je, da se odpravijo z radikalno operacijo.

Številke o tobačni industriji kažejo, da je prišel čas, ko se naj ta industrija podrži ali nacionalizira. Te številke govore, da ima tobačni trust ogromne dobičke, da v tej industriji cvete najbujnejše profitarstvo, medtem ko so delavci zelo slabo plačani.

Študije teh števil dokazujejo, da tobačni baroni prejemajo dobiček, ki je sedemkrat tako visok, kot so vložili kapitala v to industrijo. Kako veliki so ti dobički, se le takrat razume, ako se ti primerjajo z zaslužkom tobačnih delavcev. Konzumentje potrošijo na leto poldrugo milijardo dolarjev za tobačne produkte. Od tega dobe velike tobačne družbe okoli ene milijarde sto tisoč dolarjev, tobačni delavci pa nekaj nad sto tisoč dolarjev.

Nadaljne študije kažejo, da so tobačni delavci najslabeje in piškavo plačani delavci v industriji. Povprečna mezda tobačnega delavca je bila v letu 1927 le \$814. Tekstilna industrija je bila na glasu, da slabo plačuje svoje delavce in da so tekstilni delavci najbolj mi-zerno plačani delavci. Ako se povprečna mezda tobačnih delavcev primerja s povprečno mezdo tekstilnih delavcev, spoznamo, da so tekstilni delavci zaslužili povprečno na leto po \$1,040. Še bolj očitna primera o slabem zaslužku je tedaj, ako povprečni letni zaslužek tobačnih delavcev primerjamo s povprečnim zaslužkom industrijskega delavca v splošnem. Tu spoznamo, da je letna povprečna mezda industrijskega delavca \$1,297, tobačnega pa le \$814, ali da tobačni delavec na leto povprečno zasluži \$483 manj, kot je povprečni zaslužek industrijskega delavca v splošnem.

Ali ni torej skrajni čas, da se tobačna industrija vpi-čo tako štatistike nacionalizira v interesu ljudstva, tobačnih delavcev in konzumentov?

GLASOVI IZ NASELBIN

O dopisnikih.

Menominee, Mich. — Dolgo je že, odkar so se začeli prvi dopisniki oglašati glede 1. konvencije in glede pravil SNPJ. Priporočil o tem in onem je bilo dosedaj veliko, med temi nekatera dobra, in važna, druga pa manj vredna. Imamo med seboj člane, ki so dobri dopisniki. Vsa čast jim. Oni so res pravi stebri naše jednote. Oglašajo se pogosto in vedno iz ljubezni in z dobri-mo nasveti za koristi naše jednote. Taki dopisi prihajajo iz Farrelia, Pa., Detroita, Mich., Cleve-landa, O., itd. Oni imajo vpogled daleč v bodočnost in grede tako-reč z duhom časa naprej. Veliko čitam v člankih br. Zaitza. Ne poznam ga osebno, rečem pa, da to je mož z odprtimi očmi ter član kakršnih jednota potrebuje še več.

"Opazovanja" izpod peresa so-brata Ivana Moleka? No, o teh pa rečem, da so pravo strasilo za črne vrane in druge nezaželje-ne ptice, ki jih drži proč od naše setve, da ne poberejo semena, katerega smo mi sejali. Tak-šnih strahov bi bilo treba še več na polju naše jednote, ki bi odga-njala škodoželjnost.

Po mojem mnenju je od strani članstva vse premalo kritike proti zunajni elementu, ki ne morejo pod nobenim pogojem dr-žati svojih nosovov od jednote. Znano nam je, da je še precej članstva pri naši jednoti starega kalibra, namreč takega član-stva, ki je še vedno navdahnjeno z duhom nazadnjaštva. Veliko je tudi takšnih, ki so na nekak-šem razpustu, in kamor veter potegne, tja gredo. Ako temni elementi dobe te člane v svoje roke, tedaj so gotovo njihovi.

Bati se je, da bo na prihodnji ali deveto konvencijo naše or-ganizacije prišlo nekaj delegatov tega kalibra. Taki kandidati bodo konvenciji samo v napoti in prava coka jednotnemu na-predku.

Tukaj ni društva naše jedno-te in tudi ni nobenega izgleda zanj, ker nas je le par. Težko mi je, ker ne morem biti akti-ven, radi tega se počutim kot mrtev član. Najbližnje društvo SNPJ je v Krevitzu, Wis., 30 milj od tukaj. To društvo, kolik-or je meni znano, dobro napre-duje, ne vem pa kaj se je zgodilo z bratom Jos. Lachom, da ga od njega v Prosveti več nobene-ga glasu. Pa menda ja ni vedno zaposlen pri gradnji kakšne slo-venske cerkve? Ali kaj slične-ga? Sicer pa upam, da se bom o pravem vzroku njegovega mol-čanja prepričal na svoje lastne oči.

Bratski pozdrav članstvu SN-PJ!
Chas. Kramer.

Poročilo zastopnika.

Pittsburgh, Pa. — Dne 16. marca sem se bil podal na Far-rell, kjer sem se bil namenil osta-ti le nekaj ur ali en dan. Tam sem obiskal moje znanec in pri-jatelje, med katerimi sem se are-čal s sovražnikom Billy Sun-dayja.

Obiskal sem v Pittsburghu ro-jaka J. Kroteca. Tajnik tam-kajnjega našega društva br. Jože Hrvatini nam je postregel z dobro kapljico. Naslednjega 19. marca, smo obhajali god vseh Jožetov in Jožice, Popetov in Pe-pe. Imeli smo veliko zabave v veseli družbi.

Sešel sem se z dvema sloven-skima duhovnikoma. Na vpraš-anje sem jima povedal moj po-sel, kar jim seveda ni nič kaj pri-jalo. Tudi Grdina pogrebnik je bil med nami. No, ja, bili smo pač pripravljani na nebesa in pe-kel. Vse je bilo preskrbljeno. Menda ni še nobeden izmed čita-teljev doživel, da bi sešla aka-paj tako pisana družba, pa tako vesela. Bili so navzoči Primorci in Dolenjci, Belokrajci in Stajerci, poleg tega pa še župnika ter po-grebnik. Najprije se je poslovil od vesele družbe pogrebnik, za njim Stajerci, tretji pa zastop-nik Prosvete. Koliko časa so se ostali po našem odhodu še zaba-vali, mi ni znano.

Zadnjič sem bil obljubil, da bom poročal iz naselbine Canons-burg. Tu sem dobil zelo pri-jazne rojake, ki se jim na tem mestu vsem skupaj zahvaljujem za njih naklonjenost. Sešel sem se z br. J. Terčeljem, gl. porotni-kom SNPJ in tamkajšnjim tajni-kom J. Bubnarjem.

Anton Zidanšek, zastopnik Prosvete.

20-letnica "Sokola" v Wauke-ganu.

Waukegan, Ill. — Zadnje čase čitamo tu in tam v časopisih o raznih spomenicah kulturnih ali podpornih društev širom naše nove domovine. Ne morem si kaj, da bi tudi jaz nekoliko ne pisal v cenjenih slovenskih li-stih o predpripravih k slavnosti dvajsetletnega obstanka Narod-nega podpornega in telovadnega društva slovenski "Sokol" v Waukeganu, Ill. Dolžnost naša je, da prinašamo v javnost po-tom časopisja priredbe takih or-ganizacij in s tem seznanjamo rojake po širni naši novi domo-vini o našem razvoju, kaj in ko-liku nam je bilo mogoče delovati v teku dvajsetih let. Vem, da bo marsikateri čitatelj z zanimaj-njem prečital vsebino tega do-pisa.

Omenjeno društvo je bilo usta-novljeno dne 14. februarja 1909 kot samostojno podporno dru-štvo z gojitvijo telovadbe pod imenom "Slovenski Sokol" — prekrščeno dne 18. septembra 1910 v Narodno podporno dru-štvo "Slovenski Sokol". Pristopi-nina je ostala ista, \$2, kakor tudi mesečnina, 50 centov. Pod-pora se izplačuje za boleznj po \$6 tedensko in za pogrebne stroš-ke \$75. Največje število član-stva je bilo 38, najmanj pa 24. Gojitve telovadbe je bilo soraz-merno od začetka do danes po 6 ur na teden, le med svetovno vojno je bila telovadba prekri-njena. Telovadilo je od začetka do danes od 20 do 40 dečkov na-raščaja in od 12 do 25 odraslih-mladih. Od 1914, ko se je usta-novil ženski oddelek, se je ude-leževalo telovadbe, z malimi iz-jemami, od 20 do 35 deklic in od 10 do 24 odraslih žensk. Za kritje stroškov za telovadbo mladi-ne so prispevali starši po 10 centov mesečno, kar se je pa pred časom opustilo.

Društvo lastuje vso telovad-no orodje, katero stane okrog \$1,200 in je istočje v veliki dvorani S. N. doma. Društvo je imelo od začetka do danes čez \$3,000 izdatkov za gojitve telovadbe. Kdo nam je pripomogel do te velike svote? Ljubiteljem sokolske vzgoje, in telovadbe, starišem, mladini in vsem našim rojakom in rojakinjam iz nase-lbine se društvo "Sokol" ob svoji dvajsetletnici zahvaljuje za nji-hovo naklonjenost in pomoč. Stojte nam ob strani z vašo na-klonjenostjo še v naprej! Naše delo se izvršuje kolikor nam je mogoče v splošno korist mladine, ki potrebuje zdravo telo in zdrav duh, moč in krepost.

Omeniti moram, da je društvo "Sokol" vršilo v naselbini redno najbolj potrebno kulturno delo, ki je prva podlaga telesni vzgo-ji, brez kateri bi mladina sploh ne smela biti! V telovadbi je za-popadeno vse zdravje, krepost in moč. To je podlaga tudi dušev-nemu razvoju. Tisoče dokazov je za to. Samo ob sebi se raz-u-me, da je treba paziti na splošno izobrazbo in na osveženje duha. Treba je čitati novele, pesmi in drame, neznanemarjajoč zbro-ževalnih spisov, zgodovine, poto-pisov, moralnih in socialnih del, zlasti ne spisov, ki razpravljajo o perečih vprašanjih sedanjega časa.

Sokolstvo znači napredek in povspenjenje inteligence. Seveda nam razmere ne dopuščajo v ta-ki meri v novi domovini, vendar bi lahko napravili več, če bi ljud-stvo hotelo razumeti bistvo so-kolske misli, katere znači težnjo po telesni in npravnstveni povzdigi-celega naroda. — Cenjene čitate-lje prosim, da naj opravite, ker moram za danes končati, radi preobširnega dopisa.

Nazdar!
Za "Slov. Sokola," Math C. Warsek, starosta.

Vesela v korist doma.

White Valley, Pa. — Žensko društvo št. 320 SNPJ je apeli-ralo na zadnjo glavno sejo delni-čarjev tukajšnjega Slovenskega doma za znižanje stanarine. Bi-lo jim je ustreženo, iz razloga, ker je namreč njih društvo manjše od drugih, katere zbro-rujejo v tej dvorani, in zato so seveda tudi njih seje manj ob-iskane. Ta zaključek je pa po-vzročil, da je nastalo malo kri-tike, na katero so naše žene prav po diplomatsko odgovorile, in si-cer s tem, da prihrade dne 13. aprila veselico v korist Sloven-skega doma. Veselica obeta biti

prav živahna, kajti naročena je izvrstna godba; tudi z drugimi stvarmi bodo naše žene skušale prav dobro postreči kot običaj-no.

S tem so naše varčne žene po-kazale, kako se napase volka, da ovca ostane cela. Ako bi druga društva posnemala naše žene v tem, bi bila najemnina dvorane gotovo znižana vsem. Saj naš Dom ni postavljen tu za kakšen profit, postavili smo ga namreč za to, ker je bila potreba po-njem. Kakor vsaka družina po-trebuje svoj Dom, tako ga po-trebuje tudi naselbina, če je le malo večja, posebno se v seda-njih razmerah. In prav tega se zaveda naše žensko društvo št. 320 SNPJ. Zatorej čast dru-štva!

Pismo iz domovine.

Detroit, Mich. — Pravkar sem prejel iz Markovec, Stari trg pri Rakeku, pismo sledeče vse-bine:

Zima je odehnala. Mučila nas je vse od božiča, ko je pri-šlo snežiti in snežilo kar naprej skoro vse čas do marca. Burja je bila izredno huda. Mraz tako hud, da ga nobeden starih ljudi ne pomni tega. Reke so vse zamrzile; led je bil od 50 do 70 centimetrov debel. Priletele so divje race in kar po snegu po-čepale in veliko jih je poginilo vsled silnega mraza in gladi. Ku-riva je zmanjkalo in ljudje so bili prisiljeni sadno drevje seka-ti. Ko to pišem, dne 10. marca, je pri nas snega še od metra do dva na debelo. Silne težave so s prevažanjem potrebnih stvari. Tako je pri nas v Loški dolini in tako je drugod. Pred mesecem majem nam ni upati na kakšno delo na polju, kajti sneg ne bo preje skopnel, in pa polja bodo zelo namočena. Iskren pozdrav vsem!

Aloiz Krašovec.

Sicer je Prosveta že veliko pi-sala v vseh in prinesla v izvir-nih prečilih novice o strašnem mrazu, ki je zadel Slovenijo in vso srednjo Evropo prošlo zimo, pa vseeno se mi je zdelo vredno prinesiti to pismo v javnost, da bodo rojaki iz dotičnega kraja, ki se nahajajo zdaj v Ameriki, dobili sliko od tamojšnjega pre-bivalca direktno.

John Krašovec.

Naznanilo.

Cummings, Iowa. — Dne 15. marca je tukaj preminul moj ljubljni soprog Valentin Brelish v državni bolnici v Clarindi, Ia. Bil je član društva št. 606 SNPJ v Des Moinesu, Ia., katero mu je podarilo v zadnji podzrav krasen venec. Bil je tudi član United Mine Workers Unije, ka-tere članstvo se je tudi udele-žilo pogreba in mu položilo v spomin lep venec. Iskrena hvala obema organizacijama za e-vice in obilo udeležbo na pogre-bu.

Pokojni je bil rojen v vasi Suha pri Škofji Loki na Go-renjskem, star 48 let, kjer za-pušča mater, štiri brate in dve sestre, v Ameriki brata nekje v Ohiju, sestro pa v Rock Spring-su, Wyo., ter mene žalujejo so-progo ter štiri nedoraste otroke. — Iskrena zahvala vsem pri-jateljem in drugim, ki so me tola-žili in mi nudili pomoč v uri silne tuge. Hvala bratu pokojnega v Ohiju za poslano mi pomoč. — Pokojni je bil mirnega značaja, dober oče in mož ter skrben dru-žinski skrbnik. Lahka naj mu bo ameriška gruda!

Františka Brelish, soproga, Valentin, sin, Mary, Annie in Sylvia, hčere.

Zahvala.

Piney Fork, O. — Podpisana se želim zahvaliti članom dru-štva št. 176 SNPJ za darovane cvetlice mojemu umrlemu sopro-gu George Vargu in za veliko udeležbo na pogrebu.

Obenem se na tem mestu vsa družina iz areja zahvaljuje Slo-venski narodni podporni jednoti za izplačano posmrtnino.

Mrs. George Vargo, Box 42, Piney Fork, Ohio.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Piney Fork, O. — M. J. — V Vaši zadevi je najboljša, da se posvetujete s kakšnim dobim odvetnikom in mu pojasnite o stvari, predno podvzamete kak-šne direktne korake. — Pozdrav!

Ali leži sesti pravice plosti in štiti slovensko? Naroči si "Sloven-sko-angliško slovar", katere je iz-dala in ima na prodaj Kallistrava matila S. N. P. J.

OPAZOVANJA

Kolonizacija stare Evrope.

Evropa danes dolguje nekaj čez petindvajset milijard dolar-jev Združenim državam Se-verne Amerike. Deset milijard dolarjev je posodila ameriška vlada med vojno in petnajst mi-lijard so posodili bankirji po vojni. Dolg Evrope pa raste z vsakim letom. Lani so ameriški bankirji posodili okrog ene mi-lijarde dolarjev. Evropa sicer vračuje dolgove, toda — deset-krat manj vrne kot pa ponovno izposodi.

Skratka: evropske dežele po-vračajoje posojila v kapaciteti, kolikor si ponovno izposodijo. Z novimi dolgovi plačujejo stare dolgove! Faktično torej ne pla-čujejo nič. To je znak rakovega gospodarstva in korenitega propa-danja evropskega ekonomske-ga sistema.

Medtem, ko evropske dežele, deželice in deželice pokajo pod dolgovi zlatih dolarjev, kupujejo ameriški kapitalisti evropske in-dustrije. General Motors ima v rokah največje avtne tovarne v Nemčiji. Ford kupuje ostale to-varne, da bo konkuriral z Gene-ral Motors tudi v Evropi, ne sa-mo v Ameriki. Ameriški kapital osvaja električno silo v Angliji, jeklo in železo v Belgiji in Fran-ciji, olje po vsem kontinentu in v sovjetski Rusiji in umetnine v Italiji.

Kaj bo rezultat?

Ameriški kapital organizira Evropo v kompaktno ekonomsko celoto, česar Evropa sama ni znala in ni hotela. Nacionalna božanstva? Piffle! Ameriški imperialistični kapital se pa bri-ga za mišje repe!

Fašistovska cerkev.

Katoliški škof Schrembs v Clevelandu je pohvalil Mussoli-nija. Prvič je Mussolini njegov vzor — mož, ker je naredil re-vo v Italiji, drugi pa je priznal ka-toliški cerkev in ji izročil Italijo v moralno oskrbo.

Škof Schrembs je odkrit. On ve, da diktatura fašizma in dik-tatura rimate cerkve spadata skupaj. To je all right. Kako je fašizem prišel od tega, da se je lahko poročil s cerkvijo, je seve-da postranska reč. Kako je fašizem prišel do moči in do hvalje-nega "reda", je škofom vprašano... Da so Mussolinijevi bas-ditje vozili diktaturo preko umor-rov, požigov in drugih zločinov, predno so dosegli papeževu mi-ni pri kateri so trčile čase v zma-menju bratovščine, to se lahko preze med brati...

Prijatelju Trunku je hudo. On ne ljubi fašizmov in najmanj Mussolinija. On priznava, da je "v poravnani med cerkvijo in Italijo hibe." Je pač prišlo tako. Toda g. Trunk ima eno tolažbo. Fašizem je le začasen! Pravi do-biček od sprave s cerkvijo bo Ita-lija imela šele po padcu fašizma!

Fašizem je le začasen! Leto-hope so. V tem ima Trunk prav. Želim g. Trunku še dolgo življe-nje, da bo videl padec fašizma v Italiji in svojo veliko — iluzijo glede tistega dobička. Kajti svo-bodna Italija se bo lepo zahvali-la za tak dobiček. Svobodna Italija bo zahtevala svobodo pre-pričanja in kadar pade fašizem, pade tudi Vatikansko mesto, ki je zrastle iz fašizma. S fašisti vred bo bežal papež iz Italije. Morda pribeži v Ameriko.

Problemi tujerodca

Poročene ženske smejo pridržati si deklarsko ime.

Vprašanje: Ali je zakonito za poročene ženske, da rabi tudi na-dalje svoj deklarski priimek, ali pa mora prevzeti priimek svoje-ga moža? Zgodilo se je namreč tekom nedavnega potovanja, da je hotelski uradnik zanikal mojo pravico, da bi se registrirala pod deklarskim imenom. — Mrs. J. F.

Odgovor: Da žena rabi priimek moža mesto svojega izvir-nega, je le navada. Zakon o tem nič ne govori. Mnogo žensk v javnem življenju tudi nadalje rabi svoje izvirno družinske ime, kar je popolnoma zakonito. Pri vpisavanju v hotelsko knjigo, ako žena in mož skupaj potujeta, je priporočljivo zapisati nekako ta-ko: "Mrs. Alexander Sargent and wife, Emily Seer."

Legaliziranje bivanja družine ameriškega državljanja.

Vprašanje: Moja žena in dva otroka so bili pripuščeni na za-časni obisk. Jaz kmalu postanem ameriški državljan, bržkone predno mine čas dovoljene do-be njihovega obiska. Kaj naj storim, da bi družina ostane tukaj, ne da bi bilo jej treba povrniti se v Evropo in potem priti nazaj iz-ven kvote? — L. S., Los Angeles, Calif.

Odgovor: Edini način, da mo-re Vaša žena in otroci ostati tu-kaj stalno, je ta, da odpotujejo iz Združenih držav in se potem povrnejo kot žena oziroma otroci ameriškega državljanja. Naj-boljše za njih je, da odpotujejo v sosedno inozemsko ozemlje, namreč v Mehiko. Ni treba bati se, da bodo morali tam čakati dve leti, predno morejo vstopiti v ameriško ozemlje. To pravilo velja ameriškim predpisom. Pri-poročljivo je, da se pred odhodom prijavijo na priseljeniški postaji v Los Angeles, da se identificirajo kot stanujoči v Združenih državah.

Pred odhodom vložite prošnjo (Form 633) za invencivno vizo ženi in otrokom. Storitve to-ka-ko, čim dobite državljanski pa-pir. Čim Vas obvestijo, da je bilo prošnji ugodeno, naj se žena in otroci podajo v mehiškano mesto, navedeno v prošnji (naj-boljše mesto, kjer se nahaja ameriški konzul). Ob povratku bo seveda žena in otroci podvr-ženi priseljeniškim predpisom, zlasti kar se tiče telesne in duševne sposobnosti. Ako uredite stvar pravilno, jim bo treba o-stati v Mehiki le eden ali dva dni.

Priseljevanje v Kanado.

Vprašanje: Navedite mi po-datke o evropskem priseljevanju v Kanado tekom zadnjih 25 ali 30 let, zlasti pa po svetovni vojni. — B. C., Chicago, Ill.

Odgovor: Priseljevanje v Kana-do je doseglo svoj vrhunec ravno tik pred svetovno vojno. V letih 1911-1914 je povprečno 350,000 priseljencev prišlo letno v Kanado. Tekom svetovne voj-ne je priseljevanje znatno pa-dlo, ali l. 1920 je zopet začelo. Čez 148,000 priseljencev je pri-šlo v Kanado v l. 1921, skoraj 149,000 l. 1924 in 144,000 l. 1927. Imigracija l. 1928 je znašala 166,782; 95 odstotkov priseljen-cev je prišlo iz Evrope. Od l. 1901 do l. 1928 se je čez 4,500,000 priseljencev naselilo v Kana-do in takorekoč podvojilo pre-bivalstvo Dominiona; 83 odstotkov kanadskega prebivalstva je az-gleskega ali francoškega izvira.

Na obisku v Alaski.

Vprašanje: Nekaj moj prijatelj v Evropi želi iti v Alasko začasno na obisk. Ali treba mu ameriške vize? — M. K. Pitts-burgh, Pa.

Odgovor: Priseljeniški zakoni ne se ne raztezajo le na kontinen-talne Združene države, marve-tudi na ameriške teritorije, vite-tudi Alasko. Inozemec torej, ki hoče iti v Alasko začasno ali stal-no, mora odgovarjati istim pred-pisom, kot ako bi prišel v New York.

Kdaj je pravi čas za nakup farme?

Vprašanje: Nameravam ku-piti farmo nekje na vznođu. Ali je boljše kupiti farmo rano v spomlad ali v jeseni? — I. K. Newark, N. J.

Odgovor: Ako kupec dobi pre-sed farme v jeseni, ima to ko-rist, da je pridelek njegov. Za-pa je cena tedaj večja. Vsa-čas je pač dober, kupec ima za-dostnega kapitala, t. j. toliko č- potrebna plačila za kupnino, da zadostuje za vzdrževanje do pr-hodnje žetve. Ako gre za mi-karsko farmo, treba doznati za-tržne prilike.

Dr. G. F. Warren, profesor na Cornell University, je nedavno izjavil sledeče:

"Sedaj je jako ugoden čas za nakup dobre farme ob nizki cen- Cene zemljišč so nižje kot še d- časa. Razmere v večini pokr- jin jugovzhodnega New Yorka in New Jersey in New England se izboljšale tekom zadnjih dve- let."

FLIS.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC!"

Vesti iz Jugoslavije

NAD VOLKOVE.

(Istina.)

Ljubljana, 15. marca 1929. V južnejših krajih se pojavljajo volkovi, napadajo ovce po stajah ter prizadevajo kmetom precej škodo. Dvoje poročil nam poroča, kako sta neki 15-leten fant in neki 70-leten starček ubila vsak po enega volka.

Iz Utroge sela pri Mostarju v Hercegovini nam poročajo o 15-letnem pastirju Vide Rajiču, ki je pasel ovce, pa jih povsem zapri v stajo ter lepo pikajoč na svojo piščalko odhajal domov. Prav blizu staje pa je bila železniška postaja, kjer je stal potniški vlak, iz katerega so gledali potniki. Nekaj so hoteli namigovati pastirju in kazali z roko na stajo: v stajo je planil volk ter začel klati ovce. Pastir je razumel, se vrnil na stajo, vtaknil piščalko za pas, potegnil iz nedrj pračo, pobral kamen, ga položil v pračo ter prišel do staje. Volk ga je opazil ter skočil proti njemu. Pastir pa se je umaknil, pomeril s pračo ter sprožil. Zadel je kamenom tako dobro volka, da je ta koj obležal mrtev. Bil je dolg 170 cm in težak 48 kg. To je tako kot David, ki je tudi pri kraku ubil Golijata.

Blizu Sarajeva pa je pasel ovce 70-letni Pero Raič. Volk je iznenada napadel čredo ter prišel ravno pokoli. Starček je na vse grlo kričal na pomoč, a nihče ga ni slišal, predač je bilo do vasi. Volk pa je klatl ovce za ovce. Starček ni vedel kaj bi, ves divji je planil na volka ter se prišel ruvati z njim. Ko je videl, da ga bo le težko ustrašil, je zgrabil z vso silo volka za vrat ter ga držal tako dolgo, da je začel volk odnehati upirati se ter je končno poginil. Seje potem je izpustil starček volka. Z golimi rokami iti nad volka ter ga zadaviti, enostavno zadaviti, — to je vsekakor junastvo, posebno še za 70-letnega starčka. A za drugič bo rajši zaprosil za orožni list, ni vsak dan sreča.

Za izenačenje šolstva.

Ljubljana, 13. marca 1929.

Včeraj smo že poročali o izdavi srednješolskega zakona. Treba bo še izdelati druge zakone na področju ministrstva prosvete, ker hoče ministrstvo izvesti izenačenje prosvetnih zakonov za vso državo. Tako je zakon o univerzah že gotov, a ni še sedaj aktuelen, ker je treba popelj izdelati ljudskošolski zakon. Zakon o učiteljskih je gotov in so stroški učiteljske preračunani na 20 milijonov dinarjev. Plače hočejo profesorjem na učiteljskih povišati. Zakon o avtorskem pravu, ki ga je že izdala prejšnja vlada, bo v kratkem povsem zaključen ter bo stopil v veljavo. Zakonski načrt o gledališčih je skoro gotov, dasi njegov tekst še ni sestavljen, ker bi bili po tem načrtu potrebni novi izdatki. Tudi zakon o muzejih je v glavnem dovršen, tudi je izdelana uredba o reorganizaciji prosvetnega ministrstva.

Važen pa je zakon o šolskih knjigah. K temu vprašanju piše strokovnjaki sledeče: Ni dvoma, da je bil pri nas vedno potreben edinstven zakon o šolskih knjigah. V svrhu čim hitrejšega in uspešnejšega izenačenja pouka bi se moralo to vprašanje rešiti že prve dni našega skupnega življenja. Nova vlada je podvela vse korake, da se sedaj reši to vprašanje na najboljši ugoden način. V prosvetnem ministarstvu je že pregledan zakonski načrt, po katerem bo vse šolske knjige založila izključno samo država.

Šolske knjige za ljudske in srednje šole se bodo uporabljale na vseh šolah v državi in tiskale se bodo posebej v srbsko-hrvatskem in v slovenskem pravopisu. Tako bodo knjige znatno ceneje izdelane in vrhu tega bo imela država na leto 25 do 30 milijonov dinarjev dohodkov. Ti dohodki se bodo uporabili izključno samo za izdatke iz prosvetnega resora, dočim bodo revni otroci dobivali po ljudskih in srednjih šolah po možnosti knjige zastonj.

Na ta način upa doseči vlada dvoje: prvič bo izenačeno šol-

stvo, drugič pa bo šolska knjiga znatno cenejša. Ko bo ta novi načrt sprejet, bo vsekakor precej dela, vendar je upati, da bodo nove šolske knjige uvedene že v dveh letih po vsej državi. Zdej bo prva stvar, preden se ta načrt sprejme, določiti, kakšne naj bodo te knjige. Razpisali se bodo na tečaj za vse šolske knjige vsako četrto leto ter bodo mogli predlagati svoje knjige razni starši in mladi pisci. Tako bi bil program izdaje knjig za poučevanje organiziran.

Mnogo pa bodo s tem izgubili privatni založniki šolskih knjig. Tako je n. pr. za Slovenijo malone vse šolske knjige založila Učiteljska knjigarna in deloma — zlasti za srednje šole — Jugoslovanska knjigarna. Vsem tem založnikom bo država prevzela vlogo založnika šolskih knjig. Ti bodo gotovo godrnjali. A če bo ta novi načrt res pripomogel k izenačenju šolstva, ga bo javnost pozdravila.

Zakonodajni svet se sestane. Vsa ministrstva delajo intenzivno na nastavljanju novih zakonov in osnutkov zakonov. Zgoraj vidimo, kako prosvetno ministarstvo samo izdeluje celo kopico zakonov. Zakonodajnega sveta čaka precejšnjo delo, ker mora ono pregledati in izdelati vse zakone.

Danes se bo sestel v Beogradu "Vrhovni zakonodajni svet", katerega večina članov je prispejala že včeraj v Beograd. Proračun za l. 1929-30 ne bo prišel pred zakonodajni svet kot bi bilo pričakovati, marveč je dovolj, da ga je vlada predvčeršnjim na svoji seji sprejela in potrdila. Za besedilo oz. številke tega proračuna se ne ve ničesar. Pač pa je mogoče, da bo prišel pred ta forum finančni zakon.

Seje danes baje ne bo dolgo trajala. Obsegala bo samo formalnosti. Med prvimi zakoni, ki jih bo zakonodajni svet pregledal, so zakon o advokatih in državnih pravniki, dalje zakon o pravoslavni cerkvi. Dalje bo topot predloženo vrhovnemu državnemu zakonodajnemu svetu zakon o občni upravi in o disciplinarnem postopanju. Oba načrta je izdala posebna stalna komisija v notranjem ministarstvu.

Spalna bolezen ali zločin?

Ljubljana, 16. marca 1929. Poročali smo že o čudnem slučaju spalne bolezni dveh ljudi blizu Zemuna. Pred kakimi 10 dnevi sta zvečer zaspala Ivan Dubrovič in Ana Oreković, ki sta brez cerkvenega blagoslova žiljela v Zemunu. Drugo jutro se ni sta pojavila in so sosedje udrih v njuno hišo ter našli oba speča v posteljah. Hoteli so jih prebuditi, pa jim ni uspelo. Spala sta trdno. Morali so poklicati zdravnika, ki je izjavil, da je to brzokone spalna bolezen ter ju dal prepeljati v bolnico v Zemun. Zena se ni nič prebudila, mož pa se je včasih zbudil, pogledal po sobi, na posteljo, kjer je ležala njegova žena, a kakor da je ne bi opazil, je spet zaspal. Njega so hranili, kadar se je delno zavedel, ženo pa so morali hraniti umetno.

Sedaj je žena Ana umrla, I-van — mož, pa še vedno spi in se čisto delno zave ter medlo odgovarja na stavljena vprašanja, kako sta zaspala v tako trden spanj. Vedno odgovarja: "Legla sva kakor vsak večer. Bil je večer kakor običajno. Na ničesar posebnega se ne spominjam. Ničesar posebnega nisva ne delila ne pila." Zasišujejo tudi sosedje, a ti ne vedo drugega, kot da so ju našli speča, ko so vdrih v sobo.

Ob smrti žene Ane je namreč postalo zagonetno: ali je spanje bolezen, ki se je pojavila brez tujega vpliva, ali se je skrivaj za tem kak zločin. Bolezen ali zločin, slučajno ali zločinski slučaj, trdijo v zdravniški se ukvarjajo s temi vprašanji in preiskujejo.

Letošnja zima je mnogo škodovala trti. Iz Stajerskega poročajo, da je mnogo vinogradov močno pozeblj, da je precejšnje del trte uničene in da bodo zlasti mali vinogradniki, katerim je vinograd edini vir dohodkov, močno prizadeti. Na nekaterih krajih je v tem oziru boljše, drugod slabše.

Iz Beograda. Beograd, 16. marca 1929. O reformi državne uprave se zadnje čase že širijo vesti, da je vlada že dogotovila zakon o vrhovni državni upravi in o splošni državni upravi. V prvem zakonu gre predvsem za redukcije ministrstev, v drugem pa bi se imela izvršiti jačja koncentracija v smislu razširjenja kompetenc velikih šupanov in pa revizija sedanje razdelitve države na oblasti, tako da bi namestu dosežanih 33 oblasti imeli samo 14 oblasti. — Vse te vesti pa so prežgodne. Tozadevni projekti so bili sicer pripravljeni, vendar se vlada še ni mogla odločiti, da jih sprejme kot osnovo za definitivni zakonski načrt. Vrhile se bodo še nadaljnje študije in je računati, da zlasti zakon o splošni upravi ni še tako aktualen, da bi ga morali čimprej rešiti. Kar se pa tiče zakona o vrhovni državni upravi, pa še ni padla odločitev, ali naj se reducira ministrstva, niti katera ministrstva naj bi se reducirala in katera naj bi ostala. Vse to je v zvezi z delovnim programom, ki ga vlada te dni sestavlja in zato ni mogoče reči, kdaj bo ta zakon sestavljen in podpisan ter sprejet.

O vladnem delovnem programu je včeraj razpravljala ministrski svet. Zvečer je priredil predsednik general Živković čajanko, ki so se je udeležili ministri kakor tudi celokupen zakonodajni svet, ki te dni zbora. Po čajanki je imel ministrski svet sejo, na kateri so sklepali o delovnem programu, in to ne le vlade same, marveč specijelno za vse oblasti, ki bo odredil tudi velikim šupanom naloge, ki jih morajo skušati izvesti v bodočem proračunskem letu. Ta delovni program bo objavljen obenem s proračunom.

Ministrstvo za javna dela je spričo vremenskih nezdob objavilo sledeče: "Zaradi naraščanja temperature je pričel led na vseh rekah pokati ter s svojim gibanjem povzroča nevarnost za mostove na rekah. Most preko Mure pri Gorinji Radgoni je bil na ta način že porušen. Porušila se je ona polovica mostu, ki pripada Avstriji, dočim je bila naša polovica rešena, ker je bil led na naši strani pravčasno razbit. V svrhu zaščite so bili premični deli mosta demontirani in prenešeni na breg. — Reka Bosna je polna ledenih plošč, ki so porušile ledeni most v Nemilof ter leseni most pri Modriči, kjer je bilo odnešenih 7 obokov. Poškodovan je most pri Dobuju, kjer sta porušena dva ledoloma, vendar pa zaradi tega promet ni prekinjen. — V Sremski Mitrovici je Sava narasla za pol metra. Led plove mimo Mitrovice že dva dni, tako da je nemogoče vsak promet na Savi. Led je porušil pontonski most, pri čemer so se trije pontoni potopili, šest pa se jih je poškodovalo. Poškodovanih je bilo tudi šest mlinov; voda je preplavila obrežje pri Mitrovici."

V toliko poročilo ministrstva samo. Sava je v zadnjih treh dneh narasla pri Beogradu za nad 2 metra in je dosegla sedaj že 52 cm nad normalo. Na več mestih nad Beogradom se je tekom minule noči in današnjega dne razlila preko obale ter poplavlila okolico. Največja nevarnost obstoja pri Sremski Mitrovici, kjer je ponekod porušil led nasipe. Od Mitrovice do Beograda je odneslo več mlinov in poškodovalo vse obalne naprave.

Smrtina kosa. — V Notranjih gorah je umrl v starosti 77 let posestnik Ivan Kušar. — V Kamniku je umrl višji oficijal v pokloju Ivan Mesner. — Na Bizeljkem je umrl znani veleposelnik Josip Balon. — V Badenu pri Dunaju je umrla Gizela Vidmar, soproga mariborskega lekarnarja Ivana Vidmarja.

Kralj namerava letošnje poletje tudi prebiti na Bledu. Tozadevna navodila za predprilavo so že izdana. Za časa kraljevega bivanja na Bledu, bo koncertiral kraljeva gardijska muzika.

Visoka starost. — V Slovenski Bistrici je te dni obhajala Jerica Jelen, rojena Kušar, stoletnico svojega rojstva.

Operni pevci: V mojem grlu leži bogastvo! Pijanec: V mojem tudi.

Mednarodna izložba v Barceloni

V Barceloni na Španskem bo 15. maja otvorjena velika mednarodna razstava — iz vseh pa nog. Zastopane bodo skoro vse države na tej razstavi. Tudi Jugoslavija se je odločila da bo razstavila svoja kulturna dela, dasi je kot vedno bila ena izmed zadnjih, tako da ni bilo mogoče rezervirati si kakšnega paviljona, pač pa bo morala sama postaviti svoj paviljon.

Razstava bo največja mednarodna razstava, kar jih je bilo doslej. S pripravami za to razstavo je zaposlenih že nad 12 let več arhitektov. Poseben propagandni oddelek vrši veliko reklamo s tiskom in več jeziki. Zgrajenih je že mnogo lepih paviljonov, ki kažejo vsemu svetu lepoto španskih pokrajin. Razstave se bodo udeležile vse večje evropske države, razen Rusije, Bolgarije in Grčije. Od izvenevropskih držav bodo najbolj zastopane razne dežele Amerike in zelo reprezentativno se bo predstavila Japonska. Od balkanskih držav se bo razstave udeležila samo Jugoslavija in Rumunija. Srednjeevropske države kot so Nemčija, Italija, Francija in druge so si že rezervirale svoje paviljone, že pred dvema leti.

Spanija sama računa pri tej razstavi na deficit 150 milijonov pesov, t. j. nad poldrug milijardo dinarjev. Na razstavem prostoru dela še sedaj več tisoč delavcev, ki so razdeljeni na tri partije. Za uradnike same razstave okoli 250.000 pesov mesečno. Razstava bo tako obsejna, da pravijo, da bi bilo potrebno dva meseca za ogledovanje, če bi vsak dan ogledovali 5 ur neprenehoma.

Jugoslavija je dobila svoje mesto za razstavljanje v internacionalnem paviljonu za poljedelstvo. Poleg tega pa si bomo zgradili svoj paviljon iz lesa, ki ga bomo izgotovljenega transportirali v Barcelono. Ta paviljon bo imel značaj dvonadstropne kmečke hiše. Teren za naš paviljon je baje na enem najlepšem delu razstavnega prostora poleg glavnega razstavnega paviljona. S paviljonom samim, ki bo lesen, bo že reprezentirana naša zelo dobro razvita lesna industrija, ki prihaja predvsem v poštev za našo trgovino s Španijo.

Naše Primorje bo razstavljeno s reliefi vseh večjih pristanišč, svetilniške službe, parobrodarstvo ter zelo številno naša narodna noša in narodna ornamentika, točneje rečeno, naše narodne noše in ornamentike. Seveda ne bomo zastopani v taki meri kot druge večje države, saj smo mi vedno za take razstave prepozni in nam nikoli ne preostane toliko časa, da bi lahko dobobra organizirali razstave. Paviljone iz lesa bodo imele še Danska, Švedska in Rumunija. Zelo lep bo paviljon Italije, ki bo iz marmornja, okrašen s kristali in bakrom.

Razstava bo trajala brzokone do leta 1931.

Ministrstvo za trgovino in obrt ima dva milijona dinarjev na razpolago za organiziranje barcelonske razstave. Ministrstvo je zaprosilo vse svoje zbornice v državi, naj sodelujejo pri organizaciji razstave. Iz Slovenije se bodo udeležili razstave predvsem razne lesne tvrdke. Mnogo zanimanja kaže za razstavo naše hmeljarstvo, ki se bo razstave tudi udeležilo, saj se mu utegnejo s tem odpreti nova tržišča za svoje znano dobro blago. Hmeljarstvo društvo v Zalcu se že pripravlja, da pošlje na razstavo lepo kolekcijo vzorcev naše hmeljske industrije.

Posebno častno bosta na razstavi naša kemična industrija in naše čipkarstvo. Razstavljalci dobijo razstavni prostor v Barceloni brezplačno in se jim je treba samo zglasiti na trgovsko zbornico. Transport v Barcelono gre na račun države.

Za to razstavo se pripravljajo tudi naši oblikovalci umetniki, ki pa imajo istočasno tudi v Beogradu svojo jugoslovansko razstavo. Vendar bodo skušali tudi na barcelonsko razstavo poslati kolekcijo najboljših umetnin. Mislimo, da je naravnost napadna politika, da je naša država vedno tako pozna z organiziranjem takih razstav. Na takih mednarodnih razstavah, za katero skrbijo druge države že po

Obvezno pohanjanje šole

Ako vaš otrok izostane iz šole samo za en dan, učiteljica zahteva od otroka naj prinese listek (note) od enega roditelja ali skrbnika, v kateri naj bo naveden vzrok izostanka iz šole. Naše mamice vedo, kaj to pomenja, kadar otrok hoče imeti "ekskluz". Ako ta izostanek traja daljšo dobo, ima šolska oblast pravico zahtevati, naj otrok prinese zdravniško apričevalo, ki naj potrdi, da je bolezen ovirala pohanjanje šole.

Vsaka izmed osemindesetih držav ima stroge zakone o obveznem šolskem poduku. Nekatere države celo predpisujejo kazni za šolske ravnatelje in učitelje, ki ne prijavljajo izostajanje otroka iz šole. Vse države podpisujejo kazni za roditelje ali skrbnike, ki ne pošiljajo otroka redno v šolo.

En edinstvenega zakona za vse države v tem pogledu. Izostanje iz šole se zove "truancy". Kdaj nastane ta pogrešek proti šolskim zakonom, je različno po državah. V državi California "truancy" nastane, kadar učenec izostaje iz šole ali prihaja pozno več kot za tri dni brez prave opravičbe. V državi Connecticut "truancy" nastane po osemindesetm izostanku, dočim v državah New York in New Jersey se govori o "truancy" v slučaju "ponovnega izostajanja".

V mnogih državah mora šola poročati o vsaki "truancy" takoj, tedensko ali tekom treh dni, tako da more sodišče takoj postopati proti staršem ali skrbniku. Kazni za starše ali skrbnike radi neopravičenega izostajanja otroka od šole so različne. Globa \$5 do \$50 se navadno nalagajo za prvi prestopak in zapor, ako se globa ne plača. Kasnejši prestopki se kaznujejo s višjimi globami in zaporom od 5 do 90 dni.

V raznih državah so tudi učitelji podvrženi globi od \$10 do vse mesečne plače, ako ne prijavijo slučajev "truancy".

Šolski redarji (truancy officers) imajo v večini držav polnočno oblast. Smejo vstopiti v vsako delavnico ali trgovino, kjer utegnejo biti zaposleni mladoletniki, smejo preiskati vzroke izostajanja iz šole in aretirati otroke, ki jih zasačijo na cesti tekom ur šolskega poduka.

Blatno zakonov o obveznem poduku. Obvezni šolski zakoni v 28 državah, vatevši New York, New Jersey, Illinois, Indiana in Nebraska, predpisujejo, da otroci v starosti čez sedem let morajo pohanjati šolo. Obveznost v državah New Mexico in Ohio razčenja že s šestim letom. 18 držav, vatevši Pennsylvania, California, Minnesota in Idaho, do ločja obveznost začne s starostjo 8 let in ena država — Oregon — s starostjo 9 let.

Večina držav dovoljuje izjeme v slučaju oddaljenosti od šole, ako ni aretiran za brezplačno prevažanje, ali radi sirovaštva, kjer otroci ne dobivajo brezplačno oblačil in knjige. L. 1920 kakih sedem milijonov otrok (v starosti od 5 do 17 let) ni bilo vpisanih v šole, kar predstavlja resen izvir bodoče neplemenitosti. To število se je od tedaj znatno zmanjšalo.

Petorica držav — Idaho, Nevada, Ohio, Oklahoma in Utah — zahteva pohanjanje šole do 18. leta. Pet drugih držav — Delaware, Maine, Maryland, North Dakota in South Dakota — predpisuje šolsko obveznost do starosti 17 let. 30 držav do starosti 16 let, 3 države do starosti 15 let in pet južnih držav do starosti 14 let.

Povprečno število obveznih šolskih let je za vse države 8-8 let. Ohio predpisuje 12 let obveznega šolstva, Nevada 11, osem držav 10, 21 držav po 9 let, 12 držav po 8 let, dočim južne države predpisujejo najmanj šest let obveznega šolskega poduka.

Minimalna šolska izobrazba. 39 držav predpisuje dovršitev ljudske šole, predno sme biti otrok opročen od daljnega pohanjanja. Drugih 6 držav ne navaja, koliko je "minimalno šolanje", ali New York, Nebraska, Nevada in Ohio predpisujejo, da mora mladoletnik dovršiti sred-

več let vnaprej, bi naše gospodarstvo moralo poslati izbrane stvari, organizirati vsa razstava in ne čakati, da zadnja dva meseca prav na naglo hito z vsemi pripravami, ki ne morejo biti nikakor do dobra izvedene.

Slovenska Narodna
Ustanovljena 8. aprila 1904

Podporna Jednota
Inkorp. 17. junija 1907
v državi Illinois

GLAVNI STAN: 2677-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS
Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODESEK:
Predsednik Vincent Calkins; podpredsednik Andrew Vidrich, R.F.D. 1, Box 103, Johnston, Pa.; gl. tajnik Blas Novak; tajnik bolniškega oddelka Lovrene Gradick; gl. blaginjak John Vgrich; urednik glasila Jole Zavertnik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni zdravnik Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODESEK:
Frank Somrak, predsednik, 996 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Alech, 2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupančič, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.
POROTNI ODESEK:
John Goršek, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Trébl, Box 23, Strabane, Pa.; Tony Shragal, R.F.D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podboj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Sular, Box 27, Arma, Kans.

BOLNIŠKI ODESEK:
OSREDNJE OKROŽJE: Lovrene Gradick, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Joseph Zorko, R.F.D. 2, Box 120, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1169 E. 76th St., Cleveland, Ohio.
ZAPADNO OKROŽJE: Jacob Baloh, R.R. 1, Box 88, Pittsburg, Kans., za jugozapad; Frank Klun, Box 958, Chisholm, Minn., za sev. zap.; John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:
Frank Zeje, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medvedek, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hraat, 535 So. Pierce St., Milwaukee, Wis.

Zdravilni odbor:
Frank Vidmar, predsednik, 1242 S. 55th St., Cicero, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Gieshel, 485 N. Walnut, Colorado Springs, Colo.
POZORI: Korespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, se naslovijo: Predsedništvo S.N.P.J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNIŠKEGA PODPORNE SE NASLOVE: Bolniške tajništvo S.N.P.J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POSILJATVE IN STAVI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobse se naslovijo: Tajništvo S.N.P.J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blaginjšktvo S.N.P.J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Vse pritožbe glede pohanjanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zeju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.
Vsi prisrli na gl. porotni odesek se naj pošiljajo na naslov: John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročila in spili vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA," 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

njo šolo (high school), predno

konča obveznost. Valed tega je v državah New York in Nebraska srednja šola obvezna, ako je otrok dovršil ljudsko šolo v starosti 12 let in v državah Nevada in Ohio, ako je dovršil ljudsko šolo v starosti 14 let.

V 41 državah se izdajajo "labor permits" (dovoljenja za delo) ob izrecnem pogoju, da otrok še nadalje bo pohanjal šolo določeno število ur na teden.

Temeljna načela obveznega šolstva. Velike šolske ustanove so se razvile že v starem veku, ali ideja splošna ljudskega šolanja je nekaj novega. Ta ideja si je priborila pripoznanje še le po dolgih borbah. Ker do konca 19. stoletja bilo je držav, ki so ovrle, celo prepovedovale izsolanje kmetov. V južnih državah Unije je pred Civilno vojno bilo kaznjivo učiti črne pianti in čitati.

Martin Luther, verski reformator 16. stoletja, je bil menda prvi, ki je proglašal načelo, da "vlada kot prirodni skrbnik vse mladine ima pravico priisliti narod na vzdrževanje šol."

Mnogo velikih ameriških pravkov je naglasilo svojo vero v izobrazbo kot "čuvaja demokracije". Dandanes načelo obveznega šolstva za vse je zmogalo vsepovedi in se malokomu sanja pobijati ga. Obvezni poduk se osnuje na načelu, da starši, občina in država nosijo skupno odgovornost glede vzgoje mladine.

Redkokdaj se dogaja, da bi bil danes kdo kaznovan zato, ker se hote protiviti proti obveznemu šolstvu. Ameriški priseljenci pa so se, več kot kdo drugi, poslužili z navdušenostjo vseh močností, ki nudijo obvezno in brezplačno šolstvo za boljše bodočnost njihovih otrok.

FLIS.

Zenaka namerava preleteti Tihl ocean.

Seattle, Wash. — Louise McPhedridge Thaden, ki je že dosegla številni višinski in vztrajnostni letalski rekord, namerava v juniju poleteti iz tega mesta čez Pacifik v Tokio na Japonsko. Razdalja med tema mestoma znaša 4500 milj. Dosedaj ni še noben letalec skušal preleteti to razdaljo v brezprestanem poletu. Thaden že dela na pripravah za uspešen polet.

RAZNO

Pogreb v zraku. — Ultramoderen pogreb je imel Walter Kingsley v New Yorku, kjer je bil znan kot "kralj agentov za oglaševanje." Učeval je veliko popularnost. V oporoki je zahteval, da se njegovo truplo seže, pepel pa dvigne s aeroplanom in razstre nad Broadwayem, nad gledališčem njegove poslovne alave. Vdova je točno izvršila poslednjo voljo svojega moža. Nad Broadwayem se je pojavil aeroplan, ki je pričel nizko krožiti nad Times Squareom. Iz aeroplana se je usul fin deš pepela in močan veter ga je dvignil proti nebu in razgnal na vse strani. Velika množica je gledala pogreb v zraku s odkritimi glavi.

Zakaj ne v Palestino? — Zidovska društva v New Yorku so ponudila sovjetski vladi posojilo 9 milijonov dolarjev, da bi s njimi podpirala naseljevanje Židov na tleh sovjetske države. Posojilo je izplačljivo v 17 letih. Sovjetska vlada je ponudbo sprejela. Zakaj se ne selijo v Palestino? Pač zato ne, ker ameriške Zide čaka dobiček v veliki Rusiji, ne pa v mali Palestini, kjer je že tako preveč Židov.

Železniške zatvornice v Franciji odpravljene. — V Franciji odstranijo železniške zatvornice povsod tam, kjer navedni vos ali avtomobil lahko že od daleč vidi bližajoči se vlak. Tako bo samo v Normandiji porušeni 34 zatvornice. V bodoče se bodo javljali prihodi vlakov s signali in 150 m od železniške proge bo po noči svetel znak, predstavljajoč lokomotivo, ki bo opozarjal vozove, da imajo biti previdni ob bližajoči se železniški progi.

POMLAD JE TUKAJ

"Pomlad je tukaj z zelenjem in travo," kakor je rekel Lord Tennyson v eni izmed svojih pesmi. Toda, prvi tedni tega čarobnega časa so še vedno pod vplivom zime, ki se tako nerada loči od svojega vladarstva.

TRINERJEVO GRENKO VINO je najboljšo zdravilo, ako se hočete izogniti vsem posledicam v teh nagnjenih tednih. Ta izvrstna železna tonika bo napravila vaše telo neposrepljivim proti bolezni. Trinerjevo grenko vino vam uredi vse želodce, pomaga prebavi in poveča tek jedi. Mr. St. Wilson nam piše iz West Toronto, Can., 19. febr.: "Ko sem porabil prvo steklenico Trinerjevega grenkega vina, sem se počutil kot novorojeno dete. Imam dober tek, jedi, spim dobro, in vse želodčne neredi je izginili." Pri vseh lekarnarjih. Brezplačni vzorec od Jos. Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Ivan Jontez:

Francelova ukana

France je ležal na travniku za vasio, strmel v nebo in pritisnjen na pritojstvo. France je bil namreč zaljubljen v Lojziko, lepo hčer vsakega krmarja, katere živahne rujave oči so v njegovem srcu zanele ogenj prve ljubezni, in dejstvo, da njegova izvoljenka kar nič ni hotela slišati o njegovi ljubezni, mu je grenilo mlade življenje. Minulih par tednov je vsako noč stal pod njenim okencem in ji goreče zatrjeval, kako zelo jo ima rad, da za njega ni lepše deklice na svetu in kako srečen bi bil, če bi vedel, da ga ima ona rada.

Lojzika je bila navadno mirno poslušala, v odgovor pa se je poredno nasmejala. Včasih pa, ko se ni dal drugače odpraviti, ga je naglala z besedami: "Veš France, bolje da greš spat, kakor da se iz mene norčuješ! Ali misliš, da sem res tako neumna, da bi ti verjela? In če misliš, potem se presneto motiš! Vse nadaljnje prošnje so bile zamam. Lojzika je trdovratno molčala, France pa je ponavadi sklonjene glave odhajal domov.

Dasiravno mu Lojzika ni nikdar rekla, da ga ne mara, je vseeno postal čedalje bolj prepričan, da ga Lojzika neče in da je izgubljena zanj. Vendar se ni popolnoma obupal; še je gojil tiho upanje, da se ga bo Lojzika končno le usmilila in postala njegova.

S to nado v srcu je vstal in odšel proti Tratarju, da se enkrat poskusi svojo srečo.

"Lojzika, zakaj me tako mučiš?" jo je žalostno vprašal potem, ko se mu je po dolgem klicanju vendarle odprla.

"Ja, kaj sem ti jaz kriva, če trpiš?" ga je naglo zavrnila. "Kdo te pa sili, da vse noči laziš okrog naših ogalov in mene nadleguješ? Raje bi doma ostajal in spal; to bi ti bolj koristilo kot pa postavljanje pod mojimi oknom!"

"Toda Lojzika, jaz te imam tako zelo rad... in vse, kar si želim, je, da bi ti postala moja! Lojzika, reci, da si moja!"

"Tak bodi no prismojen," mu je odgovorila ter se zvonko zasmejala.

France je bil poparjen, toda obupal se vseeno ni; z mehkim, malce žalostnim glasom jo je prosil:

"Lojzika, ne bodi vendar taka. Saj veš, da te imam zares rad in da zame ni sreče brez tebe. Imej arce in nikar me ne muči! Daj, reci, da si moja..."

"Ja, ali že res ne misliš prenehati s temi neslanostmi? Mene že ukeša bole!"

"Lojzika, jaz te imam rad!"

"Jaz pa tebe prav nič!"

France je izprevidel, da na ta način ne bo nič dosegel, zato je poskusil na drug, pri zaljubljenih kaj priljubljen, način. Z zamolklim in kot so spodobiti tudi malo hripavim glasom ji je zagrozil:

"Lojzika, če me ne maraš, se bom pa ustrelil!"

"Le, če se hočeš," ga je na kratko zavrnila in zaloputnila okence.

France je nakaj časa nemo strmel v okence, potem pa se je zbral in s preroškim glasom zaklical:

"O Lojzika, še kesala se boš za svojo besedo, samo prepozno bo!"

Po teh besedah je počasi odšel v smeri proti malemu gozdiču zunaj vasi.

Malo pozneje je sedel na trhljem štoru kraj gozdiča in ob svetlobi zvezd pazljivo ogledoval vojaško repetirko, katero si je prinesel od vojakov. Potem ko je dobro ogledal, je položil prst na "petelinček" in začel premišljevat, v kateri del telesa bi pomeril, da bi bilo manj nevarno; kajti, resnici na ljubo povedano, France ni niti v sanjah mislil na to, da bi odšel tja onostran, kjer ni ne muh niti srčnih težav. O ne, tako neumen pa France ni bil. To, kar je France nameraval, častnikarji imenujejo "ponesarečen" pokus samomora.

Da, France se je odločil, da "poskusi" izvršiti samomor, in na ta način uveriti Lojziko, da ni zanj življenja brez nje.

"Če se ustrelim v glavo, je smrt gotova," je pomislil in ob misli na smrt ga je mraz stresel. "V prsa? — Ne, tudi to je nevarno. Kam pa? Aha, že vem! — V ramo bom sprožil; to me ne bo ubilo," je sklenil in nastajal.

vil samokresovo cev na gornji del prsa, malo izpod rame. Toda tudi to se mu zadelo nevarno. "Kdo ve, če mi tudi na ta način ne bo šlo po sreči, — če navzlic vsej previdnosti umrjem," je pomislil in pri srcu ga je zabele. "In jaz vendar še nočem umreti! Sem še premlad in svet je vse prelep, da bi se mu odrekel zaradi enega dekleta..."

Roka s pištolo se je počasi spuščala nižje.

"Ne! — Ne bom se ustreljal radi nje!" je zamrmral in stisnil roko v pest, da s tem potrdi svojo odločitev. V istem hipu, ko je skrenil roko v pest, pa je zadonel rezek pok in Francetu se je zdelo, da ga je neka nevidna roka stisnila za vrat in ga začela daviti. "Sedaj prihaja konec — smrt..." je še pomislil, potem pa se mu je stemnilo pred očmi in zavest ga je zapustila.

Par dni pozneje se je oglašalo mlado dekle na kirurškem oddelku deželne bolnice in prosilo, da se ji dovoli obiskati Franceta K., katerega so pripeljali v bolnico pred dvema dnevi. Obisk ji je bil dovoljen in sestra usmiljenka jo je vodila v Francetovo bolniško sobico.

France, katerega rana ni bila nevarnega značaja, je mirno ležal v svoji postelji in se neznansko dolgočasil. Ko je Lojzika — kajti ona je bila — vstopila v bolniško sobico, se je radovedno ozrl proti vratom in zamele v presenečenju.

"Lojzika..." je dahnil in začuden strmel v njo.

Dekle je pohitela k njemu in se oklenila njegovih rok.

"France, odpusti mi... saj nisem vedela... Ah, France, ko bi ti vedel, kako sem se bala zate, kako mi je bilo hudo pri srcu..." France, ali mi moreš odpustiti?" ga je prosila in oči so se ji napolnile s solzami.

France se je spomnil na svojo ukano, katere, čeprav nehoti izvršena, je tako izvrstno delovala ter se zadovoljno nasmehnil. Potem pa je prijel Lojziko za roke in je mehko zaprosil:

"Lojzika, ne jokaj se, saj nisem hud nate, saj te imam rad."

"Kako dober si, France," je zašepetala Lojzika in se sklonila k njemu. "France, jaz te imam rada... tako zelo rada te imam..."

France jo je zaljubljeno pogledal v oči, vprašajoč:

"Ali je res, kar si rekla, Lojzika? Ali me imaš zares rada?"

"Res, moj France!"

"In boš res moja?"

"Res! — Samo tvoja, France, — za vedno, mu je zatrdila in da mu dokaže, da ga res ljubi, ga je objela in poljubila.

CHICAGO STADIUM.

All records for circus attendance in Chicago are being broken by the crowds which are going to the new \$7,000,000 Chicago Stadium to see the combination wild west show and circus which Paddy Harmon is presenting. Nothing like it has ever been seen before. The entire Miller Brothers Famous 101 Ranch Wild West show has been brought into the Stadium and in addition to this Harmon has put sixty great feature acts, including the original Brown Brothers' Saxophone Sextette into the performance.

The great Stadium not only affords a proper setting for such a show, but is the only building in the world where such an elaborate performance could be given. Because of the size of the Stadium, Harmon is selling 5,000 seats for 50 cents and 5,000 seats at \$1 at each performance besides the thousands of other reserved seats.

The circus opens with a beautiful pageant. Then follow aerial, equestrian, tumbling and balancing acts that are sensational. Sixty clowns keep the younger folks convulsed with laughter.

When the circus comes to an end the 300 cowboys, cowgirls, Indians, Cossacks and Mexican bull fighters enter the arena. Then follows a thrilling, stirring spectacle of the old west. Steer wrestlers and bronk riders risk their lives in subduing the wild horses and cattle of the plains. There is a buffalo hunt by the Indians, an attack on the Ponca City Stage coach and a battle between a covered wagon train and the Indians.

There are no extra charges of any kind in addition to the admission price and the people of Chicago and vicinity are showing their appreciation of such a great spectacle.

NA PRODAJ JE

prodajalna kandi in šolskih potrebščin "Shool Supplies" ravno nasprotno od Farragut Jr. High School. Proda se po ceni. Oglasite se osebno na 2337 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. — (Adv.)

KNJIGE

o delavskih problemih

Proletarska Revolucija, spisal N. Lenin. To je genijalna polemika Lenina proti Kautskega, vsebuje in rešuje velike delavske probleme, kot npr.: kapitalistična in delavska demokracija, diktatura proletariata, sovjeti, osvajanje vlade itd. To so osnovna vprašanja za osvoboditev delavskega razreda. Vred 35c.

Komunistični Manifest, spisal K. Marks in F. Engels. Če ravno je spisana še v letu 1847, ta knjiga vsebuje ogromni material za razumevanje osnovnih zakonov delavskega razreda. Cena je 15c.

SESTAVA SOVJETSKESKE RUSIJE V POLITIČNEM IN GOSPODARSKEM OZIRU, spisal W. H. Humphries. — Cena je 15c.

JUG. RADNIČKA KNJIŽARA 1255 W. 18. Street (Pilsen Sta.) Chicago, Ill.

IZVRSTNA PRILIKA

Člani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite

list Prosveta vsak dan za eno leto in knjigo AMERIŠKI SLOVENCI, vredno \$5.00—ako nam pošljete brez odbitka svoto \$6.30.

Ali pa tri knjige: SLOV.-ANGLEŠKA SLOVNICA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGENEZE, vredna \$1.50, in PATER MALAVENTURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00, in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$6.30.

To velja za člane S.N.P.J. za vse stare in nove naročnike. Ne člani plačajo \$7.50.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupne vrednosti za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZAKON BIOGENEZE, ali pa ZAJEDALCE in HRBTENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$3.90. Nečlani pošljejo \$4.50. Ali pa za \$2.90 pol leta list Prosveta in knjigo JIMMY HIGGINS. Nečlani \$3.50.

To vse velja za stare in nove naročnike. Vsa poslata celo svoto, brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upravnishvo na naslov:

PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Pošiljam \$.....

Ime.....

Naslov.....

Država.....

Čl. druživa.....

MLADINSKI LIST JE TUDI ZA ODRASLE ALI STE NAROČENI NANJ?

Potovanje v Jugoslavijo

potom našega potniškega oddelka je zelo priljubljen. Skoraj vsaki dan dobivamo vprašanja iz vseh krajev Amerike, od ljudi ki nameravajo tja iti. Storitve tudi vi tako, ako nameravate obiskati domovino, tedaj se obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi zastopamo vse parobrodne črte, in vas lahko odpravimo, kamorkoli si želite. Delamo prošnje za povratno dovoljenje "Permit," pomagamo dobiti p. liste, vizume in vse ostalo kar je v zvezi s potovanjem. Naši zastopniki bodo skrbeli za vas in vašo prtljago tekom vsega potovanja.

Mi od časa do časa oglašamo v listih imena vseh naših potnikov, ki pr. jajo ali odhajajo.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

DENAR V JUGOSLAVIJO POŠILJAMO PO NAJNIZJIH CENAH

Znižana cena knjig Književne Matice S.N.P.J.

Sedaj je prilika, bratje in sestre, da si vsako lahko naroči eno ali več knjig po zelo niski ceni. Knjige so dobre, poučne in morali bi jih imeti v vsaki hiši.

AMERIŠKI SLOVENCI—ta knjiga obsega 632 strani in mnogo krasnih zgodovinskih slik, je prijazna za čitanje in vam daje veliko pouka o zgodovini Amerike, ameriških Slovencev in naše S. N. P. Jednote. Knjiga vredna \$5.00—sedaj\$1.50

SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA—izvrstna poučna knjiga za učenje angleščine in raznimi drugimi pojasnili, vredna \$2.00—sedaj50c

ZAKON BIOGENEZE—ta knjiga pojasnjuje splošni razvoj in naravne zakone, vsebuje veliko poučnega za vsakega človeka, vredna \$1.50—sedaj50c

PATER MALAVENTURA V KABARETU—povest iz življenja ameriških frančiškanov in doživljaji rojaka, vsebuje precej slik, vredna \$1.50—sedaj50c

ZAJEDALCI—povest in slike skritega življenja slovenskih delavcev v Ameriki, vredna \$1.75—sedaj50c

JIMMY HIGGINS—zanimiva in krasna povest, spisal dobroznani pisatelj Upton Sinclair, poslovenil I. Molek, vredna \$1.00—sedaj50c

Ta znižana cena je veljavna od 1. novembra 1928 pa do 1. aprila 1929.

Odtrgajte ta listek, priložite potrebno svoto v pisno in pošljite na Prosveto.

PROSVETA, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo vam pošiljam svoto \$..... kot naročilo za sledeče knjige:

.....

.....

Knjige pošljite na naslov:

Ime..... Naslov.....

..... Mesto..... Država.....

Priloženo vam pošiljam tudi naročnino za list Prosveta svoto \$.....

Člani S. N. P. J. plačajo za celo leto \$4.80, za pol leta \$2.40 in ne člani pa \$6.00 oziroma \$3.00 za naročnino. (To velja izveniški Chicago, Cicero in inozemske države.)

Jack London:

MORSKI VRAG

(iz angleščine prevajal I. M.)

Vendar sem jo pomiril in potolažil; zbrala je vse moči in se duševno opomogla tako hitro, kot se je ponavadi telesno.

"Sram me mora biti," je rekla. Nato pa se ji je prikazal okoli usten muhav nasmeh, katerega sem oboževal, in rekla je: "Ampak zgolj slabotna ženska sem..."

Ta beseda "slabotna ženska" me je osupnila kakor da bi me bil udaril električni tok. Bile so moje besede, moje najljubše, tajne besede—za njo.

"Odkod imate te besede?" sem vprašal tako naglo, da je sedaj ona osupnila.

"Katere besede?" je vprašala.

"Slabotna ženska."

"So-li vaše?"

"Da," sem odgovoril. "Moje. Jaz jih rabim."

"Potem ste morali v spanju govoriti," se je nasmejala. V njenih očeh je bil drhteči avit.

Moje oči so govorile, dobro se zavedam, zoper mojo voljo. Sklonil sem se k njej. Brez volje sem se nagnil k njej, podobno kakor veter nagiba drevesa. Ah, tisti hip sva si bila tako blizu. Ona pa je zmajala z glavo kakor človek, ki se hoče otresti sanj in je rekla:

"Te besede poznam že iz mladega. Moj oče je tako rekal materi."

"Te besede so tudi moje," sem rekel.

"Za vašo mater?"

"Ne," sem odgovoril. Ni me izpraševala dalje, dasi bi bil prisegel, da je bil v njenih očeh nekaj časa nekaj porogljiv, dražeč izraz.

Sedaj, ko je sprednja jamba stala, je delo hitro napredovalo. Tudi glavna jamba je bila postavljena malone predno sem se zavedel. V nekoliko dneh je bilo vse ostalo na svojem mestu. Vrhna jadra bi bila v nadlego in nevarna; zaradi tega sem jih dvignil na krov in trdno privezal.

Več dni sem porabil, da sem dovršil jadra. Bila so samo tri in še ta dva zakrpana, okrajšana, akažena, da so bila kar smešna za tako ladjo kot je bil Duh.

"Ampak delovala bodo!" je vzkliknila Maud radostno. "Delovala bodo, za to poskrbiva in jim zaupava svoje življenje."

Poleg raznih zmognosti sem sedaj postal še izdelovalec jader. Z njimi sem znal boljše jadrati kot jih delati. Brez dvoma sem znal toliko, da pripeljem ladjo na Japonsko. Iz knjig sem se naučil nekoliko navigacije. Povrh tega sem imel še Larsenov zvezdni zemljevid, ki je bil tako enostavna priprava, da jo je vsak otrok lahko uporabljal.

Kar se tiče njegovega izumitelja, naj povem, da je gluhost naraščala, da so se ustnice vedno bolj slabotno gibale, sicer pa ni bilo tedni dni druge spremembe v njegovem stanju.

Tisti dan pa, ko sva dovršila zadnje delo pri jadrh, je bil silil poslednjikrat in poslednjikrat so se mu gibale ustnice. — vendar sem ga poprej še vprašal: "Ali ste še živi?" In ustnice so odgovorile: "Da."

Prišel je konec. Nekje v tej grudi mesa je še vedno bivala njegova duša. Obdan z živo ilovico je ta silni duh gorel naprej; gorel pa je v molku in temi. Ta duh ni mogel objektivno poznati telo. Ni poznal telesa. Poznal je samo sebe in širnost in globino miru in teme.

Devetintrideseto poglavje.

Prišel je dan odhoda. Nič se ni zgodilo, kar bi naju še dlje zadrževalo na otoku. Čokaste jambre so stale na svojih mestih, jadra so bila nameščena. Vse moje delo je bilo trdo, nobeno ni bilo lepo. Vedel pa sem, da bo dobro in čutil sem, da sem močan, ko sem gledal svoje delo.